

Портрет опитаних

Кількість: 86 осіб

1. Географія

- **15 країн:** Велика Британія, Греція, Італія, Канада, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Польща, Сакартвело, Угорщина, Україна (72 %), Франція, Чеська Республіка, Швейцарія, Японія.
- **19 областей України:** Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Івано-франківська, Київська (34.4 %), Кіровоградська, Львівська (19.6 %), Одеська, Полтавська (8.2 %), Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська.

Переміщення:

- **40.7 %** з опитаних були вимушені переїхати з міста, де проживали до 24.02. Близько 37 % з них переїхали за кордон.
- **Понад 60%** з тих, хто змінював місце проживання після 24.02.22, не повернулись назад.

2. Вік опитаних

Наймолодший: 19 років. Найстарший: 63. Середній: **36.6**. Медіана: **36**

3. Гендерна приналежність

Жінка: **86 %**. Чоловік: 14 %.

4. Освіта

Вища - **75.6 %**. Науковий ступінь - 18.6 %. Неповна вища - 5.8 %.

5. Чи є письмовий переклад основним джерелом вашого доходу?

(“Основне джерело доходу” означає, що дохід від перекладу становить понад 70% усього вашого доходу)

2024: так - **47.7 %**; ні - **52.3 %**. Серед тих, хто перебуває в Україні, переклад є основним джерелом доходу для половини респондент_ок (48.4 %). Серед тих, хто перебуває за кордоном, переклад є основним джерелом доходу для 47.8 % з опитаних.

- 2023: так - 44.8 %; ні - **55.2 %**. Серед тих, хто перебуває в Україні, переклад є основним джерелом доходу для близько 70 % респондент_ок. Серед тих, хто перебуває за кордоном, переклад є основним джерелом доходу для 37.5 %.
- 2022: так - **56.6 %**; ні - 43.4 %. Серед тих, хто перебуває в Україні, переклад є основним джерелом доходу для 64 % респондент_ок. Серед тих, хто перебуває за кордоном, переклад є основним джерелом доходу для 35.71 %.
- 2021: так - 54.8 %; ні - 45.2 % | 2020: так - **51 %**; ні - 49 % | 2019: так - 46 %; ні - **54 %**

6. Кількість років перекладацького стажу

(точкою для відліку можна вважати перший оприлюднений у друзі чи онлайн або ж здійснений на замовлення переклад)

2024: найменше: пів року; найбільше: 35; середнє: **8.7 років**; медіана: 6 років

- 2023: найменше: 1 рік; найбільше: 36; середнє: 9.2 років; медіана: 8 років
- 2022: найменше: 1 рік; найбільше: 35; середнє: 9.65 років; медіана: 7 років
- 2021: 1-2 роки - 12 % | 3-5 років - 34 % | 5-10 років - 29 % | 10-20 років - 18 % | понад 20 - 7 %
- 2020: 1-5 років - 32.5 % | 6-10 років - 28.6 % | 11-20 років - 28.6 % | 21-30 років - 4.1 % | понад 30 - 6.1 %
- 2019: min: 1. max: 30. середнє: 8.89 років

7. Кількість перекладених вами та опублікованих книжок

2024: жодної - 9.3 % | від 1 до 5 книжок - **36.1 %** | від 6 до 10 книжок - 11.6 % | від 11 до 20 книжок - 15.1 % | понад 21 книжка - 27.9 %

- 2023: жодної - 9 % | від 1 до 5 книжок - 35.8 % | від 6 до 10 книжок - 13.4 % | від 11 до 20 книжок - 14.9 % | понад 21 книжка - 26.9 %
- 2022: жодної - 1.9 % | 1-5 книжок - 32 % | 6-10 книжок - 11 % | 11-20 книжок - 21 % | понад 21 книжка - 34 %
- 2021: min: 0. max: 126. average: 12.47. median: 8
- 2020: жодної - 2% | 1-5 книжок - 37 % | 6-10 книжок - 23.5 % | 11-20 книжок - 29 % | понад 21 книжка - 7,8%
- 2019: min: 0. max: 53. average: 8.82

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ, ЗАЙНЯТІСТЬ

1. Основна мова, з якої ви перекладаєте

2024: англ - **61.3 %**, франц - 7.5 %, укр, нім, італійська - 4,3 %

- 2023: англ - 60.3 %, нім - 12.3 %, італійська - 4,1 %
- 2022: англ - 59.7 %, нім - 12.3 %, чеська - 5,3 %
- 2021: англ - 69 %, нім - 10 %, польська - 9 %, франц - 7 %, чеська - 4 %, італійська - 3 %
- 2020: англ - 58 %, нім - 8 %, польська - 6 %, італійська - 6 %, франц - 6 %
- 2019: англ - 66 %, франц - 12 %. нім - 8 %

2. Інші мови, з яких ви перекладаєте

2024: англ - **29.3 %**, нім - 10.9 %, франц, укр, польська - 8.5 %

- 2023: рос - 14 %, укр - 12.7 %, англ - 12.7 %, франц - 11.3 %, польська - 11.3 %, нім - 8.75 %
- 2022: англ - 19.3 %, польська - 14 %, нім - 14 %
- 2020: рос - 20 %, англ - 15.3 %, польська - 12.9 %, укр - 11.8 %

3. Основна мова, якою ви перекладаєте

2024: укр - **89.1 %**, англ - 5.4 %, нім - 2.1 %, франц, рос - 1.09 %

- 2023: укр - 84.7 %, рос, чеська, нім, англ - 2.8 %
- 2022: укр - 92.5 %, рос - 3.7 %
- 2020: укр - 96 %, рос - 4 %
- 2019: укр - 98 %, рос - 2 %

4. Інші мови, якими ви перекладаєте

2024: англ - **43.9 %**, франц, рос - 9.7 %, нім, італійська - 7.3 %

- 2023: англ - 37.5 %, рос - 14.6 %, нім - 12.5 %
- 2022: англ - 34.15 %, рос - 24.39 %, франц - 12.2 %
- 2021: польська - 18 %, англ - 17 %, нім - 15 %
- 2020: рос - 33.3 %, англ - 31.3 %

Основна мова, з якої ви перекладаєте	% опитаних	Інші мови, з яких ви перекладаєте	% опитаних	Основна мова, якою ви перекладаєте	% опитаних	Інші мови, якими ви перекладаєте	% опитаних
Англійська	61.29%	Англійська	29.27%	Українська	89.13%	Англійська	43.90%
Французька	7.53%	Німецька	10.98%	Англійська	5.43%	Французька	9.76%
Українська	4.30%	Французька	8.54%	Німецька	2.17%	Російська	9.76%
Німецька	4.30%	Українська	8.54%	Французька	1.09%	Німецька	7.32%
Італійська	4.30%	Польська	8.54%	Російська	1.09%	Італійська	7.32%

5. Види літератури, яку ви перекладаєте

2024: художня проза - **82.6 %**, науково-популярна література - 54.7 %, дитяча література - 41.9 %, комікси - 19.8 %, наукова література - 18.6 %, поезія - 16.3 %, навчальна література, підручники - 12.8 %, драматургія - 11.6 %, технічна література - 7 %.

- 2023: художня проза - 80.6 %, науково-популярна література - 47.8 %, дитяча література - 43.3 %, комікси - 24 %, наукова література - 19.4 %, поезія - 18 %, драматургія - 18 %, навчальна література, підручники - 10.4 %, технічна література - 7.5 %.
- 2022: художня проза - 73.6 %, науково-популярна література - 69.8 %, дитяча література - 50.9 %, наукова література - 22.6 %, поезія - 20.8 %, комікси - 20.8 %, технічна література - 17 %, драматургія - 13.2 %, навчальна література, підручники - 11.3 %. Інше: історичні дайджести, суспільна журналістика, публіцистика, есеїстика, кіносценарії.
- 2021: художня проза - 75 %, науково-популярна література - 67%, дитяча література - 48 %; поезія, драма, наукова література - 20-30 %; комікси - 19 %.
- 2020: художня проза - 74%, науково-популярна література - 72 %, дитяча література - 60 %, комікси - 24 %, поезія - 24 %, драматургія - 16 %, наукова література - 16 %, технічна література - 14 %, навчальна література, підручники - 6 %. Інше: кіносценарії, репортажистика, ігри, ділові документи, маркетинг.

6. Ваш середній обсяг роботи (кількість умовних стор./міс) протягом минулого року

/тут і далі під "умовною сторінкою" мається на увазі текст обсягом в 1800 друкованих знаків з пробілами

2023: min: 1. max: 400. average: **106.8**, median: 100 умовних сторінок на місяць

- 2023: min: 4. max: 300. average: 109, median: 100 умовних сторінок на місяць
- 2022: min: 3. max: 300. average: 101.5, median: 100
- 2021: менш як 50: 10.58 %; від 50 до 100: 38.46 %; від 100 до 200: 37.5 %; понад 200: 6.73 %
- 2020: min: 1. max: 1000. average: 151.38, median: 100
- 2019: min: 3. max: 400. average: 108.5

7. Час, який ви в середньому витрачаєте на опрацювання 1 умовн. ст. тексту (в хв.)

2024: min: 10 хв. max: 10 год. average: **1 год. 8 хв**, median: 1 год.

- 2023: min: 10 хв. max: 4 год. average: 1 год. 10 хв, median: 1 год.
- 2022: min: 17 хв. max: 4 год. average: 1 год. 10 хв, median: 1 год.
- 2020: min: 15 хв. max: 3 год. 30 хв. average: 1 год. 2 хв, median: 1 год.
- 2019: min: 10 хв. max: 6 год. average: 1 год. 15 хв

Оплата праці



ОПЛАТА ПРАЦІ

1. Як переважно обчислюється ваш гонорар

2024: за кількістю слів - 7 %; за всю книгу - 12.8 %; посторінково - **67.4 %**

- 2023: за кількістю слів - 7.5 %; за всю книгу - 7 %; посторінково - 71.6 %
- 2022: за кількістю слів - 9.57 %; познаково - 5.27 %; посторінково - 79.2 %
- 2020: познаково - 41.2 %; посторінково - 41.2 %
- 2019: познаково - 72 %; посторінково - 10 %

2. Ваша середня розцінка за умовну сторінку перекладу з основної робочої мови

1. Художня проза

2024 | min: 50 грн. max: 1047 грн. av.: **250.6 грн.** median: 200 грн

Мінімалка за Кабміном: 287.0 грн. Менше мінімуму отримують 76.8 % опитаних.

- 2023 | min: 50 грн. max: 2000 грн. av.: 289.4 грн. median: 200 грн.
Мінімалка за Кабміном: 240.36 грн. Менше мін. отримують 61.22 % опитаних.
- 2022 | min: 30 грн. max: 400 грн. av.: 164.8 грн. median: 140 грн.
Мінімалка за Кабміном: 240.36 грн. Менше мін. отримують 81.08 % опитаних.
- 2021 | < 50 грн: 6.19 %; 50-100: 30.09 %; 100-150: 30.97 %; 150-200: 13.27 %; 200-300: 5.31 %; > 300: 2.65 %
- 2020 | min: 20 грн. max: 320 грн. av.: 140.35 грн. median: 131.5 грн
- 2019 | min: 45 грн. max: 300 грн. av.: 119 грн
- 2018 | min: 25 грн. max: 260 грн. av.: 95.6 грн

2. Поезія

2024 | min: 140 грн. max: 500 грн. av.: **290 грн.** median: 230 грн

- 2023 | min: 0 грн. max: 1421 грн. av.: 412.3 грн. median: 200 грн
- 2022 | min: 40 грн. max: 500 грн. av.: 264.4 грн. median: 245 грн
- 2021 | < 50 грн: 6.67 %; 50-100: 21.33 %; 100-150: 29.33 %; 150-200: 14.67 %; 200-300: 8 %; > 300: 2.67 %
- 2020 | min: 0 грн. max: 500 грн. av.: 190 грн. median: 160 грн
- 2019 | min: 0 грн. max: 250 грн. av.: 141.6 грн
- 2018 | min: 75 грн. max: 150 грн. av.: 111 грн

3. Драматургія

2024 | min: 200 грн. max: 300 грн. av.: **250 грн.** median: 250 грн

- 2023 | min: 100 грн. max: 1624 грн. av.: 352 грн. median: 250 грн
- 2022 | min: 180 грн. max: 400 грн. av.: 290 грн. median: 270 грн
- 2021 | < 50 грн: 4.48 %; 50-100: 20.90 %; 100-150: 26.87 %; 150-200: 14.93 %; 200-300: 8.96 %; > 300: 4.48 %
- 2020 | min: 150 грн. max: 300 грн. av.: 194.28 грн. median: 180 грн
- 2019 | min: 100 грн. max: 350 грн. av.: 174.4 грн
- 2018 | min: 75 грн. max: 150 грн. av.: 106 грн

4. Наукова література

2024 | min: 150 грн. max: 917 грн. av.: **360.6 грн**, median: 300 грн

- 2023 | min: 70 грн. max: 900 грн. av.: 329.6 грн, median: 275 грн
- 2022 | min: 50 грн. max: 426 грн. av.: 199.25 грн, median: 150 грн
- 2021 | < 50 грн: 7.14 %; 50-100: 21.43 %; 100-150: 25.71 %; 150-200: 15.71 %; 200-300: 8.57 %; > 300: 2.86 %
- 2020 | min: 60 грн. max: 400 грн. av.: 172.5 грн, median: 150 грн
- 2019 | min: 55 грн. max: 750 грн. av.: 234.6 грн
- 2018 | min: 25 грн. max: 900 грн. av.: 246 грн

5. Науково-популярна література

2024 | min: 80 грн. max: 917 грн. av.: **252.1 грн**, median: 200 грн

- 2023 | min: 70 грн. max: 850 грн. av.: 230.8 грн, median: 200 грн
- 2022 | min: 35 грн. max: 365 грн. av.: 179.65 грн, median: 150 грн
- 2021 | < 50 грн: 4.44 %; 50-100: 25.56 %; 100-150: 33.33 %; 150-200: 13.33 %; 200-300: 6.67 %; > 300: 2.22 %
- 2020 | min: 20 грн. max: 320 грн. av.: 141.6 грн, median: 140 грн
- 2019 | min: 41 грн. max: 400 грн. av.: 144.22 грн
- 2018 | min: 35 грн. max: 850 грн. av.: 143 грн

6. Навчальна, підручники

2024 | min: 125 грн. max: 1000 грн. av.: **294.1 грн**, median: 200 грн

- 2023 | min: 70 грн. max: 900 грн. av.: 316.5 грн, median: 250 грн
- 2022 | min: 50 грн. max: 325 грн. av.: 201.4 грн, median: 220 грн
- 2021 | < 50 грн: 4.76 %; 50-100: 25.4 %; 100-150: 23.81 %; 150-200: 12.7 %; 200-300: 9.52 %; > 300: 3.17 %
- 2020 | min: 20 грн. max: 200 грн. av.: 136 грн, median: 180 грн
- 2019 | min: 41 грн. max: 300 грн. av.: 149.6 грн

7. Технічна література

2024 | min: 170 грн. max: 800 грн. av.: **360 грн**, median: 300 грн

- 2023 | min: 100 грн. max: 900 грн. av.: 316.4 грн, median: 250 грн
- 2022 | min: 50 грн. max: 365 грн. av.: 215 грн, median: 220 грн
- 2021 | < 50 грн: 6.25 %; 50-100: 25 %; 100-150: 25 %; 150-200: 12.5 %; 200-300: 7.81 %; > 300: 3.13 %
- 2020 | min: 60 грн. max: 300 грн. av.: 151.42 грн, median: 150 грн
- 2019 | min: 45 грн. max: 900 грн. av.: 257 грн

8. Комікси

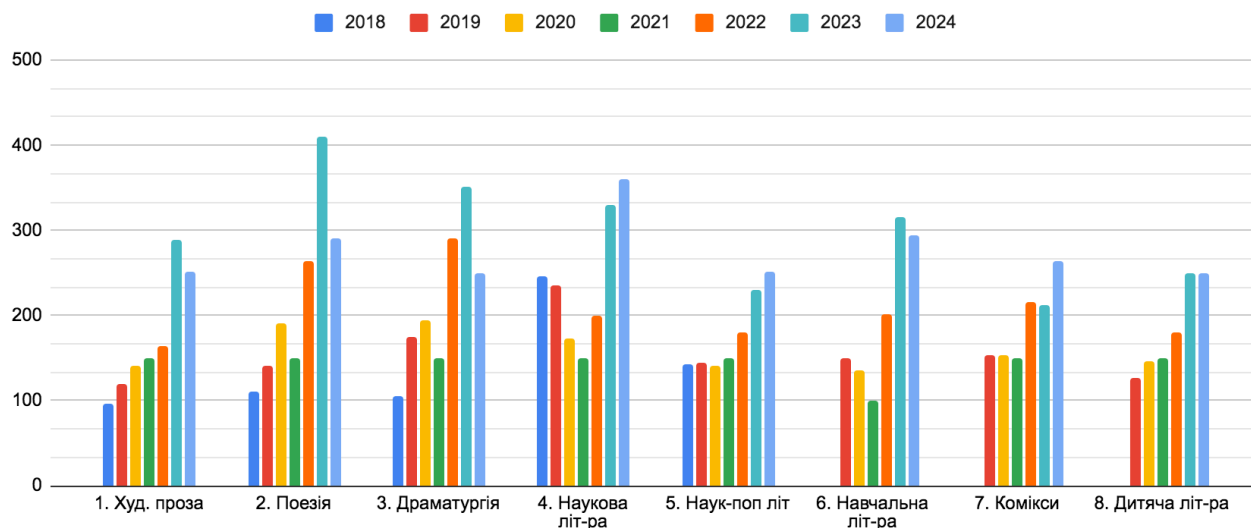
2024 | min: 75 грн. Max: 688 грн. av.: **264.1 грн**, median: 250 грн

- 2023 | min: 100 грн. max: 375 грн. av.: 212.8 грн, median: 190 грн
- 2022 | min: 100 грн. max: 300 грн. av.: 215 грн, median: 220 грн
- 2021 | < 50 грн: 4.11 %; 50-100: 24.66 %; 100-150: 28.77 %; 150-200: 15.07 %; 200-300: 6.85 %; > 300: 2.74 %
- 2020 | min: 45 грн. max: 300 грн. av.: 153.1 грн, median: 150 грн
- 2019 | min: 65 грн. max: 250 грн. av.: 154 грн

9. Дитяча література

2024 | min: 75 грн. max: 1000 грн. av.: **249.7 грн**, median: 220 грн

- 2023 | min: 100 грн. max: 1015 грн. av.: 250 грн, median: 200 грн
- 2022 | min: 70 грн. max: 450 грн. av.: 180.8 грн, median: 145 грн
- 2021 | < 50 грн: 4.76 %; 50-100: 28.57 %; 100-150: 27.38 %; 150-200: 16.67 %; 200-300: 5.95 %; > 300: 2.38 %
- 2020 | min: 35 грн. max: 320 грн. av.: 145.7 грн, median: 140 грн
- 2019 | min: 40 грн. max: 300 грн. av.: 127.5 грн
- 2018 | min: 25 грн. max: 260 грн. av.: 96 грн



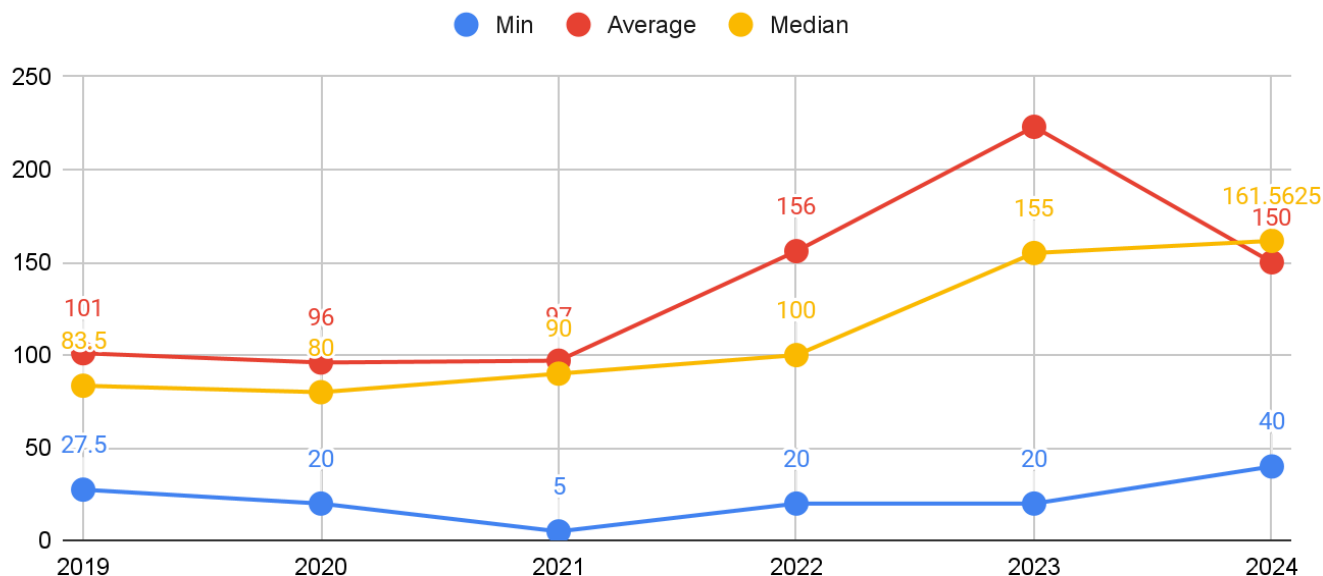
Підвищення розцінок спостерігається для перекладу наукової, науково-популярної літератур та коміксів.

3. Який мінімальний гонорар (у гривнях) за одну сторінку перекладу ви отримували протягом минулого року? (не враховуючи випадки безоплатної роботи)

2024 | min: 40 грн. max: 800 грн. av.: 161.5 грн, median: **150 грн**

- 2023 | min: 20 грн. max: 1700 грн. av.: 222.8 грн, median: 155 грн
- 2022 | min: 20 грн. max: 350 грн. av.: 156 грн, median: 100 грн
- 2021 | min: 5 грн. max: 250 грн. av.: 96.9 грн, median: 90 грн
- 2020 | min: 20 грн. max: 260 грн. av.: 95.7 грн, median: 80 грн
- 2019 | min: 27.5 грн. max: 600 грн. av.: 100.9 грн. медіана 83.5

В переліку названих мінімальних гонорарів за переклад однієї сторінки, що їх респонденти отримували протягом минулого року, фігурують 40, 45, 50, 60, 70 грн. Загалом, менше або 100 грн за 1 перекладацьку сторінку отримували **22.5 %** опитаних.

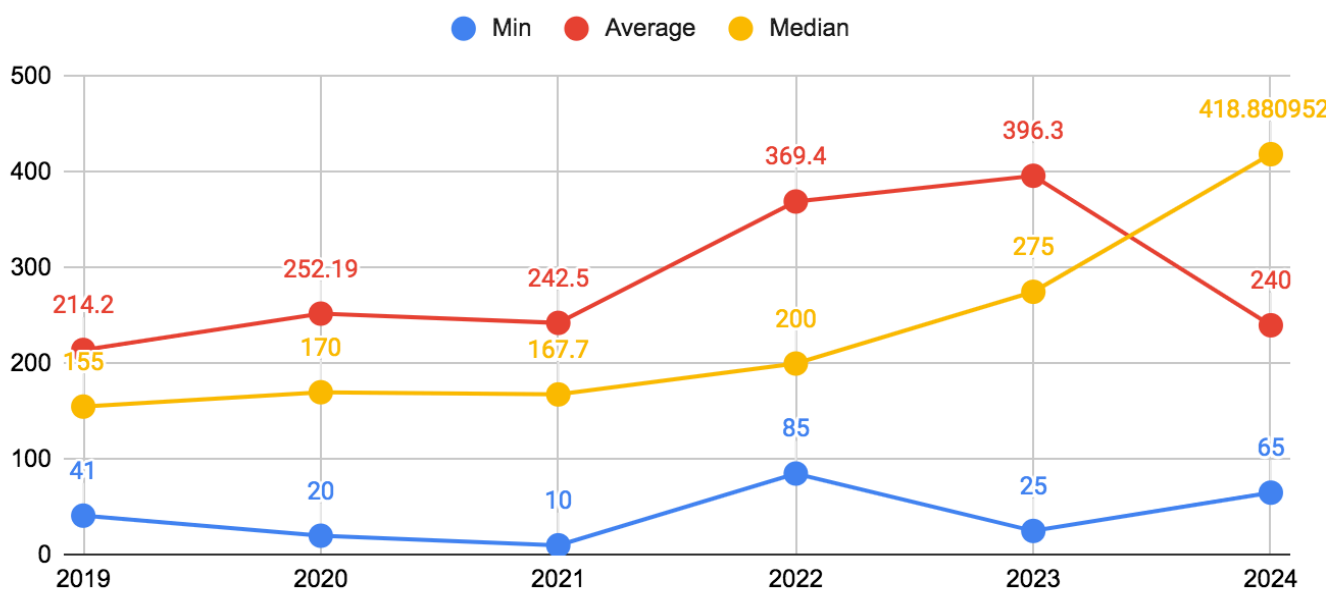


Мінімальний гонорар, 2019-2024 роки

4. Який **максимальний гонорар** (в гривнях) ви отримували за одну сторінку перекладу протягом минулого року?

2024 | min: 65 грн. max: 5397 грн. av.: 418.8 грн, median: **240 грн**

- 2023 | min: 25 грн. max: 3000 грн. av.: 396.3 грн, median: 275 грн
- 2022 | min: 85 грн. max: 2703 грн. av.: 369.4 грн, median: 200 грн
- 2021 | min: 10 грн. max: 1500 грн. av.: 242.5 грн, median: 167.5 грн
- 2020 | min: 20 грн. max: 1200 грн. av.: 252.19 грн, median: 170 грн
- 2019 | min: 41 грн. max: 900 грн. av.: 214.2 грн, медіана 155 грн



Максимальний гонорар, 2019-2024 роки

5. Який із зазначених факторів найбільше впливає на збільшення вартості вашої роботи?

2024:

- готовність замовника платити більше - **39.5 %**
 - складність тексту - 26.7 %
 - термін виконання перекладу - 15.1 %
 - грантова підтримка проекту - 9.3 %
 - екзотичність вихідної мови або обмежена кількість перекладачів з цієї мови на ринку - 3.4 %;
-
- 2023: складність тексту - 32.8 %; готовність замовника платити більше - 29.9 %; вид літератури - 9 %; грантова підтримка проекту - 7.5 %
 - 2022: готовність замовника платити більше - 30.19 %; складність тексту - 24.53 %; грантова підтримка проекту - 13.21 %; термін виконання перекладу - 11.32 %
 - 2020: складність тексту - 33.3 %; готовність замовника платити більше - 27.5 %; термін виконання перекладу - 11.8 %; грантова підтримка проекту - 11.8 %
 - 2019: готовність замовника платити більше - 28%; термін виконання перекладу - 20%; складність тексту - 18%

6. Чи отримували ви протягом року роялті (відсоток або доплату за перевидання вашого перекладу, його використання на сцені, по радіо, в кіно тощо)?

2024: Так - 10.5 % (9 осіб); Ні - **87.2 %** (75 осіб); А що це? - 2.3 %.

- 2023: Так - 7.5 %; Ні - 91 %
- 2022: Так - 3.8%; Ні - 96.2 %
- 2020: Так - 7.8%; Ні - 90.2 %

7. Чи зважали видавництва на вашу видимість як перекладач_ки?

2024:

- Вказували ваше авторство на обкладинці - **53.5 %** (ніколи або майже ніколи), 24.4 % (завжди або майже завжди).
- Вказували ваше авторство у вихідних даних книжки - **83.7 %** (завжди або майже завжди), 9.3 % (ніколи або майже ніколи).
- Вказували ваше авторство в анонсах - **33.7 %** (ніколи або майже ніколи), 31.4 % (зрідка), 19.8 % (часто), 15.1 % (завжди або майже завжди).
- Зазначали ваше авторство під час презентацій - **45.3 %** (ніколи або майже ніколи), 26.7 % (зрідка), 16.3 % (завжди або майже завжди).
- Запрошували вас на презентації - **61.6 %** (ніколи або майже ніколи), 25.6 % (зрідка), 7 % (завжди або майже завжди).
- Просили вас прокоментувати переклад для інформаційних матеріалів - **64.7 %** (ніколи або майже ніколи), 19.8 % (зрідка), 9.3 % (завжди або майже завжди).

2023:

- Вказували ваше авторство на обкладинці - **55.2 %** (ніколи або майже ніколи), 20.9 % (завжди або майже завжди).
- Вказували ваше авторство у вихідних даних книжки - **82.1 %** (завжди або майже завжди), 5.9 % (ніколи або майже ніколи).
- Вказували ваше авторство в анонсах - 25.4 % (ніколи або майже ніколи), 23.8 % (зрідка), **28.36 %** (часто), 22.39 % (завжди або майже завжди).
- Зазначали ваше авторство під час презентацій - **40.3 %** (ніколи або майже ніколи), 22.4 % (зрідка), 14.9 % (завжди або майже завжди).
- Запрошували вас на презентації - **58.2 %** (ніколи або майже ніколи), 22.4 % (зрідка), 8.9 % (завжди або майже завжди).
- Просили вас прокоментувати переклад для інформаційних матеріалів - **44.8 %** (ніколи або майже ніколи), 36.8 % (зрідка), 13.4 % (завжди або майже завжди).

2022:

- Вказували ваше авторство на обкладинці - **62.3 %** (ніколи або майже ніколи), 16.98 % (завжди або майже завжди).
- Вказували ваше авторство у вихідних даних книжки - **83.02 %** (завжди або майже завжди), 9.43 % (ніколи або майже ніколи).
- Вказували ваше авторство в анонсах - 30.19 % (ніколи або майже ніколи), **43.4 %** (зрідка), 15.09 % (часто), 11.32 % (завжди або майже завжди).
- Зазначали ваше авторство під час презентацій - **33.96 %** (ніколи або майже ніколи), 45.28 % (зрідка), 13.21 % (завжди або майже завжди).
- Запрошували вас на презентації - **54.72 %** (ніколи або майже ніколи), 28.3 % (зрідка), 5.6 % (завжди або майже завжди).
- Просили вас прокоментувати переклад для інформаційних матеріалів - **49 %** (ніколи або майже ніколи), 32 % (зрідка), 5.6 % (завжди або майже завжди).

2021:

- Вказували ваше авторство на обкладинці - **76 %** (ніколи або майже ніколи), 6.5 % (завжди або майже завжди).
- Вказували ваше авторство у вихідних даних книжки - **68 %** (завжди або майже завжди), 7 % (ніколи або майже ніколи).
- Вказували ваше авторство на титульному листі виданих книжок - **47 %** (завжди або майже завжди), 20 % (ніколи або майже ніколи).
- Вказували ваше авторство в анонсах - **37 %** (ніколи або майже ніколи), 24 % (зрідка), 18 % (завжди або майже завжди).

- Зазначали ваше авторство під час презентацій - **41 %** (ніколи або майже ніколи), 20 % (зрідка), 19 % (завжди або майже завжди).
- Запрошували вас на презентації - **46 %** (ніколи або майже ніколи), 28 % (зрідка), 9 % (завжди або майже завжди).
- Просили вас прокоментувати переклад для інформаційних матеріалів - **52 %** (ніколи або майже ніколи), 7 % (завжди або майже завжди).

2020:

- Вказували ваше авторство на обкладинці - **72.5%** (жодного разу), 15.7% (зрідка).
- Вказували ваше авторство у вихідних даних книжки - **86.3%** (завжди)
- Вказували ваше авторство на титульному листі виданих книжок - **43.1%** (завжди), 17.6% (частіше так), 17.6% (жодного разу).
- Вказували ваше авторство в анонсах - **35.3%** (жодного разу), 21.6% (зрідка), 19.6% (частіше так).
- Зазначали ваше авторство під час презентацій - **29.4%** (жодного разу), 25.5% (зрідка), 19.6% (частіше так), 17.6% (десь в 50% випадків).
- Запрошували вас на презентації - **43.1%** (жодного разу), 25.5% (зрідка), 11.8% (завжди).
- Просили вас прокоментувати переклад для інформаційних матеріалів - **51%** (жодного разу), 23.5% (зрідка), 13.7% (частіше так).



Війна

1. Чи змінився обсяг нових оплачуваних замовлень у 2024 році?

- Оплачуваної роботи стало більше - **50 %**
- Оплачуваної роботи стало менше - 16.3 %
- Обсяг замовлень не змінився - 33.7 %

2023: Оплачуваної роботи стало більше - **44.8 %**; Оплачуваної роботи стало менше - 14.9 %; Обсяг замовлень не змінився - 40.3 %

2022: Оплачуваної роботи стало більше - 11.3 %; Оплачуваної роботи стало менше - **60.4 %**; Не вплинула - 28.3 %

2. Чи змінився обсяг неоплачуваної роботи у 2024 році порівняно з 2023?

- Неоплачуваної роботи стало більше - 15.1 %
- Неоплачуваної роботи стало менше - 3.5 %
- Кількість неоплачуваної роботи лишилася така сама - 23.3 %
- Я не беру в роботу неоплачуваних завдань - **58.1 %**

2023: Неоплачуваної роботи стало більше - 29.9 %; Неоплачуваної роботи стало менше - 11.9 %; Кількість неоплачуваної роботи лишилася така сама - 16.4 %; Я не беру в роботу неоплачуваних завдань - **41.8 %**

3. Чи змінилися пропоновані вам тарифи з 2023 року?

- Розцінки зросли - **62.8 %**
- Розцінки знизилися - 2.3 %
- Не змінилися - 34.9 %

2023: Розцінки зросли - **52.2 %**; Розцінки знизилися - 7.5 %; Не змінилися - 40.3 %

2022: Розцінки зросли - 22.6 %; Розцінки знизилися - 17 %; Не вплинула - **60.4 %**

2020 (COVID): Розцінки зросли - 5.9%; Розцінки знизилися - 21.6%; Не вплинула - **72.5%**

4. Як часто ви працюєте над книжковими перекладами для іноземних видавництв?

- Рідше ніж минулого року - 8.1 %
- Частіше ніж минулого року - 4.7 %
- Так само як і минулого року - 11.6 %
- Не працюю з іноземними видавництвами - **75.6 % (65 осіб)**

2023: Рідше ніж минулого року - 11.9 %; Частіше ніж минулого року - 11.9 %; Так само як і минулого року - 7.5 %; Не працюю з іноземними видавництвами - **68.7 % (46 осіб)**

5. Якщо ви працюєте із закордонними видавництвами, поділіться, будь ласка, чи вищі/нижчі їхні тарифи за українські?

Переважна більшість респондент_ок (83.3 %), які зазначали, що працюють із закордонними видавництвами, говорять, що їхні тарифи **вищі за українські**.

Тарифи у закордонних видавництв вищі на...	% тих, хто висловився
"значно вищі"	27.3 %
100 %	18.2%
50 %	16.7 %
40 %	9.1 %
60 %	8.3%
200 %	8.3 %

6. Які зміни у вашій професійній діяльності продовжує спричиняти війна, що триває?

Описані респондент_ками спричинені війною зміни у професійній діяльності можна умовно розподілити за такими категоріями:

- Психологічний стан, стрес. Зниження працездатності - 26.32%
- Збільшення обсягів робіт - 21.05%
- Погіршення умов праці через відключення світла - 15.79%
- Нові професійні можливості - 7.89%
- Оплата праці - 7.89%
- Зміна діяльності - 7.89%
- Стабілізація ситуації, ринку - 5.26%
- Додаткове безоплатне навантаження / догляд, втрата партнер_ки - 5.26%
- Обмеження у виїздах, можливостях - 2.63%

2023: Про те, які зміни у професійній діяльності продовжує спричиняти війна

2022: Про те, які зміни у професійній діяльності респондент_ок спричинила війна

Говорячи про зміни респондент_ки найчастіше відзначають зміни в **психологічному стані** (26.3%), пов'язаний з війною стрес, дискомфорт, порушення сну, неспроможність зосереджуватись, що впливає й на зниження продуктивності праці.

«Загалом, через загальний стан виснаження, тривожний розлад та високі бали депресії періодично вповільнюється або й зникає на певний час працездатність, що призводить до затримки перекладів, зриву дедлайнів.»

«стрес, емоційна виснаженість, яка впливає на працездатність і бажання працювати взагалі.»

«Стрес, важче зосередитися, більше роботи, іноді графік перекладу ламається через обстріли.»

«Потреба працювати в умовах постійного стресу, небезпеки, блекаутів. З іншого боку, лише робота й рятує від повного розвалу психіки.»

«Через стрес у зв'язку з участю рідних у захисті України з'явилися проблеми з психічним здоров'ям, через що стало складно виконувати перекладацьку роботу з тією ж активністю, що була раніше. Нервові виснаження і депресивні розлади часто ведуть до значного погіршення концентрації, пам'яті, хронічної втоми, роззосередженості. Намагаюся повернутися до діяльності...»

«зменшилася продуктивність та концентрація, більше часу потребує творча праця, погіршилися симптоми вигорання.»

«зниження працездатності через втому.»

Понад 20 % опитаних (21.05%) говорять про зміни в **обсягах роботи** у бік їхнього збільшення. Можна також відзначити, що кілька респондент_ок пояснюють це імовірним браком перекладач_ок на ринку:

«збільшення кількості роботи і менше часу між роботами.»

«помітно дефіцит перекладачів на ринку. До мене звертаються постійно, і я змушена багато кому відмовляти.»

«Пропозицій від українських видавництв стало значно більше, постійно доводиться відмовлятися навіть від цікавих проєктів просто через брак часу.»

«... на початку 2024 все перемінилося і перекладачів потрібно ВСІМ. Дуже цікаво, чи це справді збільшення кількості куплених прав на переклад, чи просто перекладачів стало раптом менше.»

«більше замовлень, більша оплата, але оплата від іноземних видавництв/грантів, українські зі мною деякі ще взагалі не розраховалися, від українських замовлень стало менше.»

Третя найпоширеніша із зазначених змін стосується **погіршення умов праці через відключення світла** й блекауту (15.79%), спричинені російськими бомбардуваннями українських об'єктів енергетичної інфраструктури:

«Вимкнення світла перешкоджають повноцінній роботі, але рятуєся зарядною станцією.»

«Набагато складніше спланувати робочий день, бо графіки відключення електроенергії бувають надто несприятливі для роботи.»

«складно працювати за вимкнення світла / відсутності інтернету, гроші доводиться вкладати в забезпечення побуту замість оновити робочі інструменти (ноутбук / купівля вузькоспеціалізованих термінологічних словників).»

«Відключення світла також впливають на весь ланцюжок процесу: перекладач — редактор — коректор, однак, маю зазначити, що більшість видавництв з розумінням ставляться до таких ситуацій.»

«Відключення світла ускладнюють процес, психологічно важче працювати через травма свідка.»

Близько 8 % опитаних зазначають, що мали **змінити діяльність**, або шукати додаткову роботу:

«З'явився запит робити інші речі, які я вмію — скажімо, викладати українську іноземцям, менеджерити українські культурні проєкти у Британії. На переклад не вистачає не тільки часу, але й фокусу, а крім того — складні, болючі теми в перекладі стало значно важче стягувати емоційно, ніж було колись.»

«Перекладачу потрібно освоїти додаткові професії, оскільки художній переклад, на жаль, перейшов в розряд хоббі, через низькі розцінки. Книжок видається багато, якість страждає, адже справжній професіонал не може погодитися на мізерну оплату його праці.»

«Необхідність шукати некваліфіковану роботу за кордоном, щоб заробляти на базові потреби.»

Низка осіб (7.89%) відзначають, що з'явилися **нові професійні можливості**:

«З'явилися можливості, яких не було, за рахунок того, що я перебуваю в Україні.»

«Цікавість до української літератури зростає, тому крім перекладацької діяльності можна зарахувати і рекомендації до видання закордонним видавництвам. Якщо книга перекладеною анотацією зацікавила, то закордонний видавець просить написати розгорнуту рецензію. Такі рецензії доволі добре оплачуються, принаймні в Чехії.»

«Частіше подаюся на програми резиденцій і гранти.»

Кілька осіб згадують недостатню чи нестабільну **оплату праці** на українському книжковому ринку:

«Видавництва не готові підвищувати оплату попри підвищення курсу і цін та інфляцію.»

«більша оплата, але оплата від іноземних видавництв/грантів, українські зі мною деякі ще взагалі не розраховалися.»

«продовжують пропонувати просто нереалістичні терміни й тарифи, до прикладу, 1,2 млн знаків за два місяці зі ставкою 65 грн/1000 знаків до оподаткування..»

Близько 5 % опитаних говорять про те, що у них з'явилося **додаткове безоплатне навантаження** (доглядова праця, відсутність поруч партнер_ки), що ускладнює професійну діяльність:

«Мушу відмовлятися від певних пропозицій на користь догляду за мамою, яка втрачає розум і пам'ять після загибелі брата...»

«Чоловік на фронті, виховую сина сама. Внаслідок цього на мені висить багато неробочих організаційних і побутових завдань + стресово і страшно.»

Дехто також говорить про відчутну **нерівність стосовно чоловіків** з початком повномасштабного вторгнення, що обмежує в професійному розвитку й реалізації:

«Насамперед я відчуваю несправедливість, як чоловік, що не можу відвідувати міжнародні події в інших країнах. Мені приходить безліч запрошень на виставки в Англії, Німеччині чи США, втім перетинати кордон не можу, хоч я не підлягаю мобілізації через науковий ступінь. Важко бачити, що стільки можливостей проходять повз тебе лише через приналежність до чоловічої статі.»

Проблеми / Рішення



ПРОБЛЕМИ

[Проблеми 2022](#) | [Проблеми 2023](#)

Наприкінці більшості наших опитувань ми запрошуємо перекладачів і перекладачок висловитись щодо однієї-двох найбільших (на їхню думку) проблем, пов'язаних із перекладом в Україні, а також подати можливі ідеї і варіанти їхнього вирішення.

У **2024** році перелік зібраних з респондент_ок проблем та викликів виглядає таким чином:

- Низька оплата праці - **39.39%**
- Брак компетентних редакторів - 9.09%
- Комунікація з видавництвом - 7.58%
- Роялті - 6.06%
- Професійна спільнота - 6.06%
- Брак кадрів - 6.06%
- Штучний інтелект - 4.55%
- Трудові відносини, умови праці - 4.55%
- Освітні можливості - 4.55%
- Видавничі політики, компетенції - 4.55%
- Видимість - 3.03%
- Брак інституційної підтримки
- Правова незахищеність, авторське право
- Культура читання

2023:

- Низька оплата праці - 41,18 %
- Видимість - 13,24 %
- Трудові відносини, умови праці - 11,76 %
- Соціально-правова незахищеність, законодавство - 10,29 %
- Видавництва
- Редактура
- Професійна спільнота
- Література в перекладі
- Фахова література, матеріали, словники
- Освіта, кваліфікація перекладацтва

2022:

- Низька оплата праці - 48 %
- Трудові відносини, умови праці - 18 %
- Видимість - 10 %
- Фахова література, матеріали, словники
- Професійна спільнота

- Кваліфікація перекладацтва
- Видавництва

2020:

- Оплата праці - 51.72% (+) Роялті
- Трудові відносини - 39.66% (+) Умови праці, 5; (+) Прекарність, 1.
- Комунікація - 12.07% (+) Професійний етикет, 2.
- Ринок - 10.34% (+) Непрофесійність, нерозвиненість, робота з читачами.
- Видимість - 8.62%
- Профспілка - 8.62%
- Юридичні питання - 8.62% (+) Авторське право, 1.
- Словники, правопис - 5.17%
- Державні програми - 5.17% (+) Промоція читання

Оплата праці

Близько 40 % (39.4 %) окреслених проблем стосуються **низької оплати праці**, низьких тарифів й неготовності видавництв платити більше, не зважаючи на інфляцію.

«Видавці не націлені платити більше за переклад. Або погоджуєшся на їхню ставку, або шукай іншу роботу. Інколи затягують з оплатою. Багато перекладачів у мовній парі англ-укр, тож велика конкуренція. Через це деякі перекладачі демпінгують ціни, щоб отримувати більше замовлень.»

«Низька оплата праці у порівнянні зі зростанням цін на ту ж електроенергію тощо.»

«Низька оплата праці перекладачів —> низька якість перекладів.»

«Перш за все, низька оплата праці перекладача книжок.»

«Проблема в низькій оплаті праці. На це впливає багато факторів. Несприятливий курс валют при закупівлі авторських прав, робота друкарень від генераторів, бажання здешевити книжку для потенційних покупців.»

«Критично низька оплата праці, що фактично унеможлиблює професійний переклад книжок як єдине джерело доходу для фахівців, які початково не мають економічних привілеїв (своє житло, рента, доходи членів сім'ї тощо). Це висококваліфікована робота, яка оплачується на рівні чи нижче некваліфікованої.»

«Відсутність бажання видавництва сплачувати прийнятний гонорар, в разі відмови втрачаєш можливість на бодай якусь роботу.»

«Замовники не готові платити адекватну ціну. Причини: перекладацький труд недооцінений; низький престиж праці перекладача.»

«Проблема у тому, що попри збільшення обсягу проєктів не збільшилася сума виплат. Навіть ті видавництва, які здаються велетнями у сфері книговидавання, пропонують у кращому випадку мінімальний тариф, а в гіршому — мізерний.

- Нам потрібно більше перекладачів!

- А ви вже почали їм більше платити?»

Для вирішення цієї проблеми перекладацтво пропонує наступні рішення:

- Розмова з замовниками з рівноправної позиції (*«після переговорів з одним з замовників ставка підвищилася на 25 %»*);
- Залучення до перекладних проєктів грантових коштів, які дозволять мати достойну оплату праці;
- Збільшити прозорість на ринку від всіх учасників, як перекладацтва, так і видавців. Зменшення інформаційної асиметрії;
- Регулювання питання на державному рівні;
- Робоча сітка мінімальних тарифів, якої мають дотримуватись видавництва;
- Створення профспілки чи професійної асоціації, яка послідовно займатиметься захистом прав книжкових перекладач_ок;
- Проактивна позиція видавництв в питаннях ціноутворення, підвищення розцінок (*«Видавництвам варто було б хоч трохи покращувати оплату праці перекладачів»*);
- Консолідація колег, зменшення практик демпінгування;
- Підвищення авторитетності професії (*«і тарифів як наслідок цього»*);
- Популяризація читання (*«Що більше людей цікавитиметься читанням книг, то краще підуть справи у видавництв, зокрема покращиться фінансова сторона. Видавництва матимуть змогу як купувати більше прав на різноманітні книги, так і підвищити розцінку за переклад.»*);
- Стабілізація економіки (*«Єдине вирішення — перемога у війні, стабілізація економіки, збільшення купівельної спроможності»*).

Брак компетентних редакторів

Близько 10 % опитаних згадують складнощі, пов'язані з **редагуванням перекладів** та брак належних кадрів у редактурі:

«Катастрофічно низький фаховий рівень редакторів.»

«Дуже слабкий рівень редакторів.»

«Редактори втручаються і змінюють текст не знаючи мови оригіналу.»

«Редактура, в багатьох редакторів комплекс бога.»

«Мало хороших редакторів.»

В якості рішень пропонуються:

- Винаймати професійних редактор_ок зі знанням мови (*«Редактори мають розуміти мову оригіналу, а якщо це неможливо — більше комунікувати з перекладачами.»*; *«Підбирати редакторів, які розуміють твір і хочуть зробити гарний переклад, а не написати зверху власну книжку.»*)
- Залучення редактор_ок з належною освітою (*«В ідеалі видавництва мусять співпрацювати з редакторами, що мають хоча б філологічну, якщо не спеціальну, освіту.»*; *«переважній більшості молодих редакторів просто бракує освіти й начитаності, вони не знають класики.»*);
- Впровадження продуманих механізмів взаємодії й комунікації між перекладач_ками й редактор_ками;
- Збільшення ставки для редактор_ок (*«Думаю, що редакторам треба більше платити і більше від них вимагати.»*)

Комунікація з видавництвом

Третім за згадуваністю й помітним блоком стали проблеми **комунікації між перекладач_ками й видавництвами** (7.6 %):

*«Комунікація! Я працюю з *** українськими видавництвами і тільки з одним нормальна комунікація. Інші комунікують в разі якщо наближається дедлайн. З закордонними видавництвами лише позитивний досвід.»*

«Видавництва не вважають за доцільне дослухатися до перекладачів.»

«Подекуди, брак комунікації під час звернення у видавництво чи в процесу редагування перекладу.»

«частково брак комунікації з видавництвом після здачі перекладу (менша залученість до правок тощо).»

«Відсутність позитивного підкріплення і загалом культури позитивного фідбеку після того, як переклад зданий. Якщо фідбек є, то лише негативний з боку читачів на книжкових каналах.»

Пропозиції роботи з цими викликами:

- Увага до комунікації у видавництвах, розвиток кадрів (*«Збільшення кількості працівників, які будуть в першу чергу відповідальні за комунікацію з авторами/перекладачами/редакторами»*);

- Чіткіше інформування про процес редагування (*«знайомство, принаймні заочне, учасників цього процесу заради налагодження комунікації»*);
- Активно взаємодіяти зі свого боку (*«тільки діставати і наполягати, на жаль»*);
- Практика зворотного зв'язку «Просити стомлених редакторів про зворотний зв'язок».

Роялті

Респондентки називають відсутність **унормованої практики виплат роялті** за перекладені тексти як окрему проблему і виклик :

«Відсутність роялті за переклад (деякі видавництва стверджують, що перекладачам роялті ніколи не платять)»

«Відсутність роялті є великою проблемою.»

«немає виплат роялті з додруків та перевидань.»

Серед пропонованих перекладацтвом рішень:

- Запровадити обов'язкове роялті на законодавчому рівні та систему його контролю;
- Комунікувати цю вимогу видавництвам (*«Лупати сю скалу й при кожній розмові з видавництвом нагадувати про це. Також хотілося б якихось активних дій для запровадження інституту роялті на рівні закону.»*).

Професійна спільнота

В описі проблем та потенційних пропозицій з їх вирішення фігурує потреба у розвитку й **згуртуванні перекладацької спільноти** для комунікації, обміну досвідом, солідаризації й спільної роботи над професійними викликами:

«У спільноті перекладачів висока неповага один до одного — завжди намагаються угледіти промахи інших і рознести їх у соціальних мережах. Часто у цьому ж просторі обговорення якихось особливостей написання тих чи інших слів перетворюється на образи і поливання брудом.»

«Мені особисто бракує офлайнних зустрічей з колегами, також бракує каналів на Ютубі та інших платформах, присвячених перекладацтву.»

«Дуже розрізнений ринок перекладачів.»

Респондент_ки говорять про такі рішення:

- Діалог, прийняття та спільне вироблення рішень (*«Пропагувати різноманіття, не зациклюватися на певних нормах як єдиних можливих і тотально відкидати інші — мова змінюється, повинні змінюватися і підходи.»*)
- Толерантне ставлення і взаємопідтримка (*«Пропагувати толерантне ставлення до колег у сфері перекладу. Не гнобити новачків — як вони можуть навчитися ремесла, якщо не перекладатимуть і набиватимуть гулі на помилках? Варто все це організовувати, щоб зміцнювати спільноту.»*; *«Чим більш розрізнений ринок, тим складніше відстоювати спільну позицію, спільні умови праці, гарантувати високу якість і комунікувати.»*)
- Організовувати спільнотні онлайн і офлайн заходи (*«Можливо, якісь спільні офлайн/онлайн-заходи могли б допомогти краще виявляти проблеми та питання середовища, щоб успішніше працювати над ними»*)
- *«Об'єднання і, можливо, інституційне регулювання.»*

Брак кадрів

Одною з проблем, про яку говорять низка опитаних, є **брак кадрів**, відтік фахів_чинь з сектору:

«Катастрофічний брак кадрів, який особливо гостро почав відчуватися зараз, під час війни, на фоні зростання обсягу замовлень. З добрим редактором чи перекладачем зараз вже стало нормою домовлятися про замовлення за вісім місяців чи рік.»

«мені здається, що масовим є вигорання перекладачів. і багато крутих перекладачів іде з професії.»

«Недостатня кількість перекладачів у військовому та медичному перекладі.»

«Війна і її наслідки для всього — маркетингу, собівартості, відтоку фахівців.»

Серед рішень фігурують:

- Програми набуття компетенцій і розвитку нових та наявних кадрів (*«Більше можливостей підвищити кваліфікацію на короткострокових освітніх курсах для редакторів/перекладачів початківців, бажано, щоб ці курси проводили люди які працюють безпосередньо в галузі перекладу художки чи нон-фікшену.»*);
- Підняття ставок за переклад, аби з нього можна було жити (*«Також підвищення тарифів на переклад, щоб залучити людей працювати в галузі, але це зараз загалом впирається в брак коштів у видавців і далі по ланцюжку.»*);
- Адекватні умови праці (*«терміни виконання замовлень і оплата праці — не сприяють тому, щоб вигорання не було»*);
- Збільшення держзамовлення на фахів_чинь з перекладу (військового, медичного тощо).

Штучний інтелект

Серед викликів, які раніше не фігурували у відповідях, але вже є неодноразово згадуваними, фігурує **штучний інтелект**.

«Штучний інтелект — поширення його використання як серед видавців, так і серед перекладач_ок, і відповідне пониження довіри між обома сторонами. На мій погляд, проблема інструментів з використанням штучного інтелекту не лише в тому, що вони "за когось роблять роботу" чи роботу "крадуть", але і в тому, що вони занижують очікування від якості перекладу у видавців і підвищують тиск на редактор_ок, яким пропонують нижчу ставку за більшу кількість роботи. На додачу до цього, існує також проблема навчання цих генеративних мовних мереж: поки їх не зарегулювали, корпорації, що займаються їх розробкою й продажем, вже встигли для цього вкрати масу матеріалу, захищеного авторським правом. Імовірно, також і моїх перекладів».

«нова проблема — штучний інтелект та застосування видавництвами і редакторами засобів машинного перекладу в редагуванні. Частішають випадки, коли редактори працюють з перекладеним текстом, застосовуючи Google-translate чи ChatGPT і переписують текст, перекладений живою людиною, на помилкові варіанти, посилаючись не на оригінал — а на Google-translate. Бачила цілі книжки видані таким чином та вже мала жорсткі суперечки з видавництвом, де прагнули застосовувати саме такий варіант редагування»

«Замовники впевнені, що їх влаштовує машинний переклад або переклад, виконаний ШІ.»

Очевидно, тема потребує окремого обговорення у професійному середовищі. Пропонованих рішень поки небагато:

- Прийняття фінального рішення за перекладач_кою («Залишати фінальний варіант та погодження перекладу за автором перекладу — а не за редактором, тим більше без знання мови.»);
- Репутація, відповідальність й видимість перекладач_ки («Підвищити репутаційну відповідальність і перекладачів, і редакторів — власне, більша видимість автора перекладу теж частково вирішить це питання.»).

Брак освітніх можливостей

Низка перекладач_ок зазначають брак **освітніх можливостей** й доступних систем набуття і розвитку перекладацьких компетенцій в Україні:

«Обмежена кількість курсів, майстер-класів, будь-яких варіантів покращення навичок перекладачів. Саме з навчальною та комунікативною метою. Здебільшого перекладачі залишаються сам-на-сам з ноутбуком, словниками і текстом.»

«... є дуже багато курсів письменництва (навіть Літосвіта). Але при цьому мало такого для перекладачів. Звісно, базу фахівці отримують в університеті, але не всі вчилися на перекладознавстві, а ті, хто вчилися можуть забути банальні речі. Особисто в мене з'являється деколи таке відчуття, що якість мого перекладу стоїть на місці. Що я не розвиваю свій стиль, не вношу в нього щось нове, не знаю із чим експериментувати (бо не всі видавці схвально ставляться до експериментів у перекладі). Я відчуваю, що можу перекладати краще, створювати кращий продукт, але не знаю як і з чого почати.»

«Відсутність або недостача фахової підготовки молодих перекладачів.»

Провідним рішенням тут постає організація формальних і неформальних освітніх програм, розвиток відповідних дисциплін у ВНЗ, робота з різними освітніми форматами (онлайн і оффлайн; курси, школи, центри тощо):

- *«Створення курсів, шкіл або чогось схожого для удосконалення вмінь, навичок, спілкування перекладачів. Можливо, навіть центрів, де можливі зустрічі, обмін досвідом, порадами. Навіть онлайн, і то хліб.»;*
- *«Колись ще до пандемії була школа перекладу Source&Target, де був курс про художній переклад. Я вже на той час мала досвід у цьому і знала базу, тож дещо вже було мені відомо. Та все ж сам досвід спілкування з іншими художніми перекладачами, розбір текстів, обмін прийомами — це щось настільки нове і потрібне, а його так мало. Звісно, художньому перекладу неможливо навчити, лише дати базу, але таке враження, що з такими майстеркласами або заняттями з покращення вмінь (особливо для перекладачів із досвідом) було б легше і цікавіше рухатися далі.»;*
- *«Проведення перекладацьких курсів, вишколів частіше, впровадження перекладацьких дисциплін в університеті на належному рівні.»*

Видимість

Стало згадуються проблеми **Видимості** перекладачів і перекладачок:

«Брак інформації про перекладачів в анонсах і ЗМІ.»

«невидимість хорошого перекладу і перекладача — якщо гірші переклади отримують розголос через блогерів чи обурення читачів, то за хорошого перекладу — перекладач лишається невидимим, в кращому випадку хвалять за добрий переклад саме видавництво. Наприклад, видавництво рекламувало

яскравий початок твору в моєму перекладі, отримавши багато схвальних відгуків — при цьому ніде не зазначило мого авторства.»

В якості рішень пропонується:

- Зобов'язати видавництва вказувати ім'я перекладач_ок щоразу, як вони рекламують книжку;
- Підсвічувати не лише невдалі, але й вдалі переклади;
- Запрошувати перекладач_ок на презентації видань, над якими вони працювали.

Інші проблеми

Серед проблем також згадуються:

- Брак фінансової і фахової підтримки перекладацької діяльності з боку держави та зацікавлених інституцій;
- Не захищеність прав інтелектуальної власності і потреба в правничій підтримці;
- Необізнаність видавництв у сучасній літературі, брак поінформованих видавничих стратегій (*«Відбір видань для перекладу у видавництві диктує мода. Видавці не знають сучасних авторів і бояться ризиків»; «На ринку видається все підряд, в одній серії можуть виходити як книжки низької полиці, так і високої (якщо вони, наприклад, мінімально дотичні до фантастики абощо)».*);
- Неадекватні умови праці (*«Вимога робити якісний переклад за короткий термін та середньостатистичну оплату»*);
- Неналежна увага з боку видавництв до якості перекладу;
- Нерозвиненість культури читання й книжкового ринку загалом.

Translators In Action

1. Чи брали участь в попередніх опитуваннях Translators In Action 2017-2023 рр.?

2024:

- В одному з них - 19.8 %
- В кількох - **38.4 %**
- В усіх зазначених - 7 %
- Ні - 34.9 %

2023: В одному з них - 25.4 %; В кількох - **37.3 %**; В усіх зазначених - 9 %; Ні - 28.4 %

2022: В одному з них - 20.8 %; В кількох - **37.7 %**; В усіх зазначених - 7.5 %; Ні - 34 %

2020: В одному - 25.5 %; У двох з зазначених - 17.6 %; У трьох - 17.7 %; Ні - **39.2 %**

2. Чи ви знайомі з розробками Translators In Action та чи використовували наші напрацювання на практиці?

2024:

- Знаю, використовую - **48.8 %**
- Знаю, але не використовую - 31.4 %
- Нічого про вашу діяльність не знаю - 19.8 %

2023: Знаю, використовую - 48 %; Знаю, але не використовую - 33 %; Нічого про вашу діяльність не знаю - 19 %

2022: Знаю, використовую - 42 %; Знаю, але не використовую - 34 %; Нічого про вашу діяльність не знаю - 24.5 %

2020: Знаю, використовую - 47 %; Знаю, але не використовую - 39 %; Нічого про вашу діяльність не знаю - 13.7 %



Результати попередніх опитувань:

2017 - https://bit.ly/TIA_Survey_Results_2017

2018 - https://bit.ly/TIA_Survey_Results_2018

2019 - https://bit.ly/TIA_Survey_Results_2019

2020 - https://bit.ly/TIA_Survey_Results_2020

2021 - https://bit.ly/TIA_Research_2021_UA

2021 - https://bit.ly/TIA_Research_2021_Summary_EN

2022 - https://bit.ly/TIA_Survey_Results_2022

2023 - https://bit.ly/TIA_Survey_Results_2023

2024 - https://bit.ly/TIA_Survey_Results_2024

Група Translators In Action у Facebook: www.fb.com/groups/TranslatorsInAction/

Підготувала: Поліна Городиська, [Translators In Action](#) @ 2024